

Београд - Медијска прашина која је подигнута у вези са наводним малверзацијама у оквиру финансирања коалиције за РЕКОМ, као и ауторски текст објављен у нашем листу - „Филозофија НВО паланке“ Драгана Поповића, директора Центра за практичну политику и активисте за људска права, отворили су низ питања о којима се мало у јавности расправљало, пре свега - ко финансира невладине организације у Србији и да ли се, и на који начин, контролишу токови новца у њиховом раду.

Саговорници Данаса наводе да се НВО финансирају из дотација, средствима ЕУ, као и из републичког и локалних буџета, али прилично нетранспарентно и понекад незаконито.

Директорка Центра за развој непрофитног сектора Јасна Филиповић каже за Данас да се невладине организације у Србији, не рачунајући спортска удружења и верске заједнице, финансирају из приватних извора, средствима Европске уније, као и путем донација. Према њеним речима, финансирање НВО је конкурентно, јер многе организације новчана средства потражују путем јавних конкурса. Како додаје, не постоје стабилни извори прихода непрофитних организација у Србији.

- Представници НВО половину времена свог деловања посвећују управо проналасцима донатора. Приликом конкурисања за пројекте организације обављају велики посао. Сем нацрта пројекта за чија средства конкуришу, оне морају да достављају и своје финансијске и програмске извештаје - наглашава Филиповићева.

Она подсећа да су законом предвиђене и дотације за невладине организације из републичког буџета, односно линија 481, али да су досад та средства нетранспарентно и неадекватно расподељивана. Филиповићева истиче да је већина новца путем линије 481 додељивана политичким партијама, спортским удружењима и верским заједницама, које не сматра непрофитним организацијама.

Програмски директор Транспарентности Србије Немања Ненадић додаје да се државна средства намењена НВО понекад додељују и незаконито - привредним друштвима или појединцима. Она би, према његовим речима, требало да буду предмет јавне набавке, а

не дотације.

- Већина невладиних организација из Србије и региона финансира се дотацијама из иностранства. Она која добијају средства из републичког или локалних буџета углавном добијају по традицији. То су Црвени крст, културно-уметничка друштва, инвалидска удружења, резервне војне старешине... Када је реч о контроли трошења средстава, донаторска контролишу сами донатори, док је код државних институција ситуација шаролика. Нека министарства траже финансијске извештаје, нека не - наводи Ненадић. Он истиче да је недостатак јединствене праксе у контроли највећи проблем приликом праћења тока новца и напомиње да су сва удружења, по Закону о удружењима, дужна да поднесу годишњи извештај о утрошку новца, али да подзаконска акта у вези са поменутиим законом још нису донесена.

У Закону о удружењима грађана наводи се да „средства за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма које реализују удружења, а који су од јавног интереса обезбеђују се у буџету Републике Србије“. Према закону, влада, односно министарство надлежно за област у којој се остварују основни циљеви удружења додељује средства на основу спроведеног јавног конкурса и закључује уговоре о реализовању одобрених програма. „Под програмом од јавног интереса нарочито се сматрају програми у области: социјалне заштите, борачко-инвалидске заштите, заштите лица са инвалидитетом, друштвене бриге о деци, заштите интерно расељених лица са Косова и Метохије и избеглица, подстицање наталитета, помоћи старима, здравствене заштите, заштите и промовисања људских и мањинских права, образовања, науке, културе, информисања, заштите животне средине, одрживог развоја, заштите животиња, заштите потрошача, борбе против корупције, као и хуманитарни програми и други програми у којима удружење искључиво и непосредно следи јавне потребе“, наводи се у закону.

К. Живановић, Б. Цвејић

(Данас)